

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi rendeletre egyes ipari termékeknek a Kanári-szigetekre történő behozatalára vonatkozó, a Közös Vámtarifa szerinti autonóm vámtételek ideiglenes felfüggesztéséről

(COM(2011) 259 végleges – 2011/0111 (CNS))

(2011/C 376/10)

Főelőadó: **Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER**

2011. június 16-án a Tanács az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke alapján úgy határozott, hogy kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat tanácsi rendeletre egyes ipari termékeknek a Kanári-szigetekre történő behozatalára vonatkozó, a Közös Vámtarifa szerinti autonóm vámtételek ideiglenes felfüggesztéséről

COM(2011) 259 végleges – 2011/0111 CNS.

Az EGSZB elnöksége 2011. szeptember 20-án megbízta az „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgösségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2011. szeptember 21–22-én tartott, 474. plenáris ülésén (a szeptember 22-i ülésnapon) Bernardo HERNÁNDEZ BATALLERT főelőadónak nevezte ki, és 132 szavazattal 5 ellenében elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB támogatja a javaslatot, mivel annak nyilvánvaló társadalmi-gazdasági jelentősége van, és mivel az Unió egyértelműen jogosult annak elfogadására, tekintettel arra, hogy vámügyekben kizárólagos hatáskörrel rendelkezik.

1.2 Emellett a javaslat csak egy bizonyos számú, a 2002. március 25-i 704/2002/EK tanácsi rendelet értelmében már vámkedvezményt élvező terméket és árut érint, illetve ezeken kívül csak négy másik terméket (a gumit és egyes polimerszár-mazékokat).

1.3 A Közösségi Vámkódex és annak végrehajtási rendelete alapján a meghatározott célú felhasználásra vonatkozóan elvégzendő ellenőrzések jól bejáratott eljárásnak számíthatnak ezen a területen, és sem a regionális és helyi hatóságok, sem pedig a gazdasági szereplők számára nem jelentenek jelentős adminisztratív többletterhet.

1.4 Az ipari termékek behozatalára vonatkozó, a Közös Vámtarifa szerinti autonóm vámtételek felfüggesztésének fenntartása előnyös a Kanári-szigetek gazdasága számára, amelyre a válság súlyosabb terhet rótt, mint az Unió és a Spanyol Királyság más régióira.

1.5 Az EGSZB megismétli, ⁽¹⁾ hogy a speciális gazdasági és adózási rendszerek fenntartása mindenképpen szükséges ahhoz, hogy segítsünk a legkülső régióknak leküzdeni strukturális problémáikat.

2. Bevezetés

2.1 Az összesen mintegy 7 542 km² területű, az Atlanti-óceánon a Pireneusi-félsziget legközelebbi csücskétől mintegy

1 000 kilométerre fekvő Kanári-szigetek, amelyek az Azori-szigetekkel, Madeirával, a Selvagens-szigetcsoporttal és a Zöld-foki-szigetekkel együtt alkotják az ún. Makaronézia biogeográfiai régiót, többek között távoli fekvésük és szigetjellegük miatt az úgynevezett „legkülső régiók” közé tartoznak, amelyek kapcsán az EGSZB már számos alkalommal véleményt nyilvánított. ⁽²⁾

2.1.1 Jelenleg 2 118 519 lakosa van, a lakosság 80 %-a a két legnépesebb szigeten, Tenerifén (906 854 lakos) és Gran Canarián (845 676 lakos) ⁽³⁾ él. Ez az erőteljes népességkoncentráció szociális problémák forrása, magas munkanélküliségi és kivándorlási aránnyal.

2.1.2 A szigetek távoli fekvése miatt a helyi gazdasági szereplők gazdasági és kereskedelmi szempontból komoly hátrányban vannak más gazdasági szereplőkkel szemben, ami a demográfiai folyamatokat, a foglalkoztatást és a társadalmi-gazdasági fejlődést egyaránt kedvezőtlenül befolyásolja. Különösen az ipari és az építőipari ágazatot, valamint az ezeket kiszolgáló ágazatokat érintette súlyosan a jelenlegi gazdasági válság, ezekben Spanyolország nemzeti átlagát meghaladóan nőtt a munkanélküliség, ami azzal fenyeget, hogy még kiszolgáltatottabbá teszi a sziget gazdaságát. Ennek oka a nemzetközi idegenforgalom volatilitása, márpedig a szigetek egyre inkább a turizmustól függenek.

2.1.3 Amint az EGSZB már jelezte, ⁽⁴⁾ a szigetek természetükönél fogva állandó hátrányokkal küzdenek, ami egyértelműen megkülönbözteti őket a kontinentális régióktól. Ezek az állandó hátrányok, még ha eltérő mértékben jelentkeznek is, több közös vonással bírnak: a kontinenstől való elszigeteltség, a természeti és éghajlati akadályokból adódóan a tengeri és légi közlekedés,

⁽¹⁾ HL C 211., 2008.8.19., 72. o.

⁽²⁾ HL C 221., 2002.9.17., 37. o.

⁽³⁾ A Spanyol Nemzeti Statisztikai Hivatal adatai.

⁽⁴⁾ HL C 268., 2000.9.19., 32. o.

a kommunikáció és az infrastruktúrák jelentős többletköltsége, korlátozott hasznosítható földterület, korlátozott halászati erőforrások, korlátozott vízkészletek, korlátozott energiaforrások, tengeri és part menti környezetszennyezés, a hulladék-gazdálkodás nehézségei, a helyi lakosság, különösen a fiatalok elvándorlása, parterózió, a szakképzett munkaerő hiánya, a vállalkozásoknak kedvező gazdasági környezet hiánya és az oktatáshoz és egészségügyi ellátáshoz való nehéz hozzáférés stb.

2.1.4 Az EGSZB már korábban tárgyalta ⁽⁵⁾ a legkülső régiókra háruló „járulékos költség” fogalmát, a teljesség igénye nélkül listát állítva össze ezekről, az áruk, anyagok és személyek szállításától kezdve a tárolási, a humán erőforrás- és a letelepedési költségeikig, amelyek mind magasabbak, mint más régiókban.

2.1.5 A Kanári-szigetek ipara elsősorban a helyi piacra termel, és igen nehezen talál külső megrendelőket. Ezt a nehéz helyzetet alapvetően a szállítási eszközök hiánya, és az áruk beszerzéshez és elosztásához kapcsolódó magas szállítási költségek okozzák. Ez negatív hatást gyakorol a késztermékek gyártási költségeire, ami a spanyol félszigeten található hasonló vállalatok gyártási költségeihez képest a gyártási költségek növekedéséhez vezethet.

3. A Kanári-szigetek és az Európai Unió

3.1 A Kanári-szigetek 1986-ban, a Spanyol Királyság csatlakozásával váltak az Európai Unió részévé. Spanyolország és Portugália csatlakozási okmánya elismerte a szigetsoport sajátos és nehéz társadalmi és gazdasági helyzetét. Sajátos nehézségeik miatt a Kanári-szigetek eleinte nem tartoztak a Közösség vámterületéhez, ahogy a közös kereskedelmi, agrár- és halászati politika sem vonatkozott rájuk.

3.2 A szigetek uniós integrációját biztosítandó az Európai Unió elismerte ennek a régióknak az egyedi és sajátos problémáit és azok következményeit. Az utóbbi években olyan intézkedéseket vezettek be, amelyek – megértő hozzáállással és figyelembe véve a szigetjellegből adódó és a legkülső régiók esetében jellemző körülményeket – fokozatosan csökkentették a kivételek szintjét és számát, így a Kanári-szigetek 2000. december 31-től kezdődően a Közösség vámterületéhez tartozik, ekkor lépett életbe a Közös Vámtarifa. ⁽⁶⁾

3.3 Az előzőek folyományaként fogadták el a közösségi jogi rendelkezések Kanári-szigetekre történő alkalmazásáról szóló 1911/91/EGK tanácsi rendeletet, ⁽⁷⁾ amelyet később többször módosítottak. Az 1911/91/EGK rendelet végrehajtása keretében egyedi intézkedéseket hoztak a Kanári-szigetek távoli fekvésével

és szigetjellegével összefüggő támogatási programot (POSE-ICAN) létrehozó 91/314/EK tanácsi határozat ⁽⁸⁾ révén. Ez a program lehetővé tette bizonyos közös politikák modulálását, valamint egyes a Kanári-szigetek számára kedvező intézkedések elfogadását.

3.4 A 2002. március 25-i 704/2002/EK tanácsi rendelet ideiglenesen felfüggeszti egyes ipari termékek behozatalára vonatkozó, a Közös Vámtarifa szerinti autonóm vámtételeket, és rendelkezik egyes halászati termékeknek a Kanári-szigetekre irányuló behozatalára vonatkozóan autonóm közösségi vámkontingensek megnyitásáról és kezeléséről. E rendelet értelmében az egyes, kereskedelmi vagy ipari célú felhasználásra szánt állóeszközökre vonatkozó, a Közös Vámtarifa szerinti vámfelfüggesztés 2011. december 31-én lejár. Ez indokolta az itt tárgyalt javaslat előterjesztését, még mielőtt a 704/2002/EK rendelet hatályát veszti.

3.5 Másrészt az EUMSZ 349. cikke a Kanári-szigeteket legkülső régióként ismeri el, és figyelembe veszi gazdasági és társadalmi strukturális helyzetüket, amit távoli fekvésük, szigetjellegük, kis méretük, kedvezőtlen domborzati és éghajlati viszonyaik és néhány terméktől való függésük súlyosbít, amely tényezők állandósága és együttes hatása súlyosan hátráltatja fejlődésüket, ezért felhatalmazza a Tanácsot, hogy az Európai Bizottság javaslata alapján egyedi intézkedéseket fogadjon el, többek között olyan területekre vonatkozóan, mint a vám- és kereskedelempolitika, a fiskális politika, a vámszabad területek, a mezőgazdasági és halászati politika, a nyersanyagokkal és alapvető fogyasztási cikkekkel való ellátás feltételei, az állami támogatások, valamint a strukturális alapokhoz és a horizontális uniós programokhoz való hozzáférés feltételei.

4. A tanácsi rendelethez vonatkozó javaslat

4.1 Az EUMSZ értelmében az Európai Unió legkülső régióira vonatkozóan különleges intézkedések hozhatók annak érdekében, hogy leküzdjék azokat a gazdasági hátrányokat, amelyeket ezen régióknak földrajzi helyzetüknél fogva el kell szenvedniük. Az elhúzódó gazdasági és pénzügyi válság súlyosbította a Kanári-szigetek munkahely-teremtéssel és a versenyképesség csökkenésével kapcsolatos problémáit.

4.2 Ezért a Spanyol Királyság kormánya kérelmet nyújtott be az egyes termékeknek a szigetekre való behozatalára vonatkozó vámfelfüggesztéseket nyújtó jelenlegi rendszer meghosszabbítása iránt. Ennek egy tanácsi rendelethez vonatkozó javaslat tesz eleget, amely a közös vámtételek felfüggesztését további négy termékre is kiterjeszti.

4.3 A javaslat összhangban kíván lenni az Unió többi szakpolitikájával, különösen a nemzetközi kereskedelem, a verseny, a vállalkozás, a fejlesztés és a külkapcsolatok terén. Jellemző, hogy a gazdasági szereplők helyzetének megerősítése érdekében rendszeres időközönként elfogadjanak ilyen jellegű intézkedéseket.

⁽⁵⁾ HL C 211., 2008.8.19., 72. o.

⁽⁶⁾ A csatlakozási okmány 2. jegyzőkönyve.

⁽⁷⁾ HL L 171., 1991.6.29., 1. o.

⁽⁸⁾ HL L 171., 1991.6.29., 5. o.

4.3.1 A javaslat lehetőséget ad arra, hogy a kanári-szigeteki helyi gazdasági szereplők bizonyos nyersanyagokat, alkatrészeket, összetevőket és állóeszközöket meghatározott mennyiségben vámmentesen importáljanak, ideiglenesen felfüggesztve az ezekre vonatkozó vámtételeket.

4.3.1.1 Nevezetesen 2012. január 1-től 2021. december 31-ig teljes egészében fel kell függeszteni a mellékletben felsorolt kereskedelmi vagy ipari felhasználású tőkebefektetési áruk Kanári-szigetekre történő behozatalára alkalmazandó KVT-vámokat.

4.3.1.2 Ezeket a termékeket a szabad forgalomba hozatalukat követően legalább huszonnégy hónapig a Kanári-szigeteken működő gazdasági szereplőknek kell használniuk.

4.3.1.3 Hasonlóképpen az aktualizált II. mellékletben felsorolt KN-kódok alá tartozó és a Kanári-szigeteken ipari feldolgozásra vagy karbantartásra felhasznált nyersanyagoknak, alkatrészeknek és összetevőknek a Kanári-szigetekre történő behozatalára alkalmazandó Közös Vámtarifa szerinti vámtételek 2012. január 1-jétől 2021. december 31-ig teljes körűen felfüggesztésre kerülnek.

4.3.2 A visszaélések és a kereskedelmi forgalom hagyományos viszonyrendszerét érintő változások megelőzése érdekében a rendelet ellenőrzések és együttműködési mechanizmusok bevezetését írja elő, a felfüggesztés tárgyát képező áruk meghatározott célú felhasználására vonatkozóan vámellenőrzési eljárást alkalmazva.

4.3.3 A nyersanyagok, az alkatrészek és az összetevők esetében a felfüggesztésnek az a feltétele, hogy az érintett árukat a Kanári-szigeteken kell felhasználni, ipari átalakításra és karbantartásra.

4.3.4 Ezenkívül az állóeszközöket legalább két éven át a szóban forgó szigetek helyi vállalkozásainak kell használniuk, és csak ezt követően értékesíthetik őket szabadon az Unió vámterületén másutt lévő vállalkozásoknak.

4.3.4.1 Annak érdekében, hogy a befektetők hosszú távra tervezhessenek és a gazdasági szereplők számára lehetővé váljon az ipari és kereskedelmi tevékenységek megfelelő szintjének elérése, egyes, a 740/2002/EK rendelet II. és III. mellékletében foglalt termékek tekintetében 10 éves időtartamra, teljes mértékben meghosszabbítják a Közös Vámtarifa szerinti vámtételek felfüggesztését.

4.3.4.2 Annak érdekében, hogy csak a Kanári-szigetek területén működő gazdasági szereplők élhessenek a szóban forgó vámjogi intézkedések nyújtotta előnyökkel, a felfüggesztéseket a Közös Vámkódexben foglaltaknak megfelelően az érintett áruk meghatározott célú felhasználásához kell kötni; és a kereskedelem eltérülése esetén végrehajtási jogköröket ruház az Európai Bizottságra, hogy lehetősége legyen a felfüggesztés ideiglenes visszavonására.

5. Általános megjegyzések

5.1 Az EGSZB üdvözli a rendelet módosítására vonatkozó javaslatot, és úgy véli, hogy az abban foglalt egyedi intézkedések

elfogadhatók anélkül, hogy az kockázatot jelentene az Unió jogrendjének integritására és koherenciájára, ideértve a belső piacot és a közös politikákat.

5.2 Ezeket a jogi és gazdasági jellegű indokokat más körülmények is alátámasztják, például az, hogy az Európai Bizottság gazdasági vámkérdésekkel foglalkozó szakértői munkacsoportjának nem volt ellenvetése sem a szóban forgó intézkedések jövőbeli bevezetésével, sem pedig azzal kapcsolatban, hogy ezek kidolgozásához – általános hatályukból adódóan – nem volt szükség hatásértékelés elvégzésére.

5.3 A rendeletjavaslat jogalapjául az Európai Bizottság az EUMSZ 349. cikkét nevezi meg, jóllehet az intézkedések tartalma teljes egészében a vámpolitikára vonatkozik, amely az Unió kizárólagos hatásköre. Következésképpen felesleges formáságnak tűnik, hogy a javaslatot meg kell küldeni a nemzeti parlamentek számára, amely valószínűleg abból adódik, hogy túlságosan távan értelmezték az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt (a nemzeti parlamenteknek az Európai Unióban betöltött szerepéről szóló) (1.) jegyzőkönyv 2. cikkének első bekezdését.

5.4 Ez a körülmény előreláthatólag lassítja a rendelet elfogadási folyamatát, amely valószínűleg nem lesz mentes olyan belső vitáktól és ellentétektől sem, amelyek gyakran háttérbe szorítják az EU általános érdekét vagy egyes konkrét, például a legkülső területek és régiók hátrányos gazdasági feltételeikkel szembeni védelmével kapcsolatos célok megfelelő teljesítését.

5.5 Hasonlóképpen hasznos volna mennyiségi és minőségi szempontból is körülhatárolni „a kereskedelem eltérülésének” fogalmát, miáltal az Európai Bizottság felhatalmazható arra, hogy végrehajtási aktusok útján visszavonja a vámmentességeket.

5.6 Ez főképpen azért fontos, mert az ilyen eltérések mennyiségi oldalának felméréséhez összetett gazdasági piaclelmzésekre lesz szükség, hogy meg lehessen határozni az érintett termékek behozatala és a szigetek piacán felmerülő kereslet közti megfelelő egyensúlyt.

5.7 Hasonlóképpen tisztázni kellene azoknak az aktusok jogi természetét, amelyek a rendeletjavaslat 4. cikkének 1. bekezdésében meghatározott tizenkét hónapos időszak lejártával véglegesen határoznak a felfüggesztés fenntartásáról vagy visszavonásáról.

5.8 Mivel az idevonatkozó ideiglenes felfüggesztési rendelet elfogadása különleges jogalkotási eljárás révén a Tanács hatásköre, logikus volna, ha a végleges határozatot is a Tanács fogadná el. Ez az Európai Bizottság átruházott hatáskörét az említett ideiglenes – legfeljebb tizenkét hónapra szóló – visszavonásról szóló aktusok esetleges elfogadására korlátozná.

5.9 Az EGSZB úgy véli, hogy a javaslat hozzájárul a gazdasági, társadalmi és területi kohézió biztosításához, valamint az egész Unió területén folytatott versenyben való egyenlő feltételek melletti részvételhez, és ezzel kompenzálja a Kanári-szigetek sajátos földrajzi, természeti, gazdasági, társadalmi és strukturális jellegű állandó hátrányait.

5.10 Ha figyelembe vesszük, hogy a Kanári-szigeteknek a megközelíthetőség, a földrajzi elhelyezkedés és végső soron a termelékenység tekintetében milyen súlyos hátrányokkal kell szembenéznük, a vámtételek javasolt felfüggesztése összhangban van az arányosság elvével. Az EGSZB úgy véli, hogy a vámfelfüggesztés célja a szigetek helyzetével kapcsolatos járulékos költségek kompenzálása, és nem piactorzító, hanem inkább egyensúlyteremtő tényezőnek tekinthető.

6. Részletes megjegyzések

6.1 Mivel az európai kontinens megközelíthetőségével kapcsolatos nehézségeket nem sikerült csökkenteni, a Kanári-szigetek gazdaságának élénkítése érdekében egy különleges gazdasági és fiskális rendszert vezettek be, amellyel kompenzálni igyekeztek a szigeteket érő strukturális hátrányokat.

6.2 A Kanári-szigetek piacának és vállalkozásainak mérete miatt lehetetlen szinergiákra törekedni a termelési folyamatok, a szállítás, a helyi piac és az exportkapacitás igényeit kielégítő nyersanyagellátás terén, ezért a helyi cégek nem tudnak fenntartható módon vagy a kereslethez kapcsolódó marginális költségek révén hozzáadott értéket teremteni (a méretgazdaságosság kihasználása).

6.3 Mindezek a szigetjellegből adódó tényezők és a „járulékos költségek” miatt az ipar elveszti a versenyképességét a többi piaccal szemben, amelyek az egyre nemzetközibb környezetben a kihelyezés lehetősége révén egyre fontosabb szerepet töltenek be. A Kanári-szigetek gazdaságát tekintve ez egy olyan ágazat hanyatlását eredményezné, amely magasabb képzettséget igénylő, biztos munkahelyeket teremt, és kedvez az innovatív folyamatoknak.

6.4 Az adó- és vámügyi mechanizmusok igyekeztek kompenzálni azokat a „járulékos költségeket”, amelyekkel az iparban a legkülső régiókban szembe kell néznie. Egy friss tanulmány szerint a Kanári-szigeteknek a legkülső régió jellegéből adódó „járulékos költségei” 5 988 273 924 euróra rúgnak, ennek 25 %-a hárul az iparra.

6.5 A kanári-szigeteki ipar megítélése szerint a „járulékos költségek” 32 %-a az úgynevezett „felesleges termelőkapacitásból” adódik, azaz abból, hogy nem tudják kiaknázni a méretgazdaságosság előnyeit, mivel a szigetek vállalkozásainak helyi piaca kis méretű, a külső piacokhoz viszont nehezen férnek hozzá, tekintve, hogy a járulékos költségek 25 %-át a szállítás, 28 %-át pedig a magasabb energiaköltségek teszik ki.

Kelt Brüsszelben, 2011. szeptember 22-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON
